

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ
3/2013
гр.София, 15 ноември 2013 год.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска и Търговска колегии , в съдебно заседание на 24 октомври 2013 год. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГТК,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
ТАНЯ РАЙКОВСКА

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
КРАСИМИР ВЛАХОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ: ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА
ТАНЯ МИТОВА
ТАТЯНА ВЪРБАНОВА
ПЛАМЕН СТОЕВ
БОЙКА СТОИЛОВА
ДАРИЯ ПРОДАНОВА

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЛЮБКА ИЛИЕВА	14. МАРГАРИТА СОКОЛОВА
2. НИКОЛА ХИТРОВ	15. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА
3. РОСИЦА КОВАЧЕВА	16. СВЕТЛА ЦАЧЕВА
4. ЛИДИЯ ИВАНОВА	17. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ
5. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	18. ЛЮБКА БОГДАНОВА
6. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА	19. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА
7. СИМЕОН ЧАНАЧЕВ	20. ВЕСКА РАЙЧЕВА
8. ТЕОДОРА НИНОВА	21. МАРИЯ СЛАВЧЕВА
9. НАДЕЖДА ЗЕКОВА	22. ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА
10. НАДЯ ЗЯПКОВА	23. ЗЛАТКА РУСЕВА
11. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА	24. ДИЯНА ЦЕНЕВА
12. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА	25. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА
13. СТОИЛ СОТИРОВ	26. МАРИАНА КОСТОВА

27. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА	45. ОЛГА КЕРЕЛСКА
28. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА	46. ЗОЯ АТАНАСОВА
29. МАРИО ПЪРВАНОВ	47. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ
30. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА	48. ВЕСЕЛКА МАРЕВА
31. ЕМИЛ ТОМОВ	49. БОРИС ИЛИЕВ
32. АЛБЕНА БОНЕВА	50. БОНКА ЙОНКОВА
33. СВЕТЛА ДИМИТРОВА	51. ДИАНА ХИТОВА
34. БОНКА ДЕЧЕВА	52. БОЯН ЦОНЕВ
35. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА	53. БОЯН БАЛЕВСКИ
36. ЖИВА ДЕКОВА	54. ИРИНА ПЕТРОВА
37. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА	55. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
38. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА	56. РОСИЦА БОЖИЛОВА
39. ТОТКА КАЛЧЕВА	57. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ
40. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА	58. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ
41. ВАСИЛКА ИЛИЕВА	59. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
42. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА	60. КОСТАДИНКА НЕДКОВА
43. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА	61. ЛЮБКА АНДОНОВА
44. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА	

при участието на секретаря Борислава Лазарова
постави на разглеждане тълкувателно дело № 3 по описа за 2013 г. на
Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии
докладвано от съдия РОСИЦА КОВАЧЕВА

Тълкувателно дело №3/2013 г. е образувано с Разпореждане от 30.01.2013 г. на Председателя на Върховния касационен съд по предложение на зам. председателя на Върховния касационен съд и ръководител на Търговска колегия, и на зам. председателя на Върховния касационен съд и ръководител на Гражданска колегия, основано на постановено по чл. 292 ГПК Определение № 14/18.01.2013 г. по т.д.№ 1204/2011 г. на Върховен касационен съд, Търговска колегия, II отделение и по предложение на зам. председателя на Върховния касационен съд и ръководител на Търговска колегия, и на зам. председателя на Върховния касационен съд и ръководител на Гражданска колегия, поради противоречива съдебна практика, по въпросите:

1. Необходимо ли е решение на Общото събрание на дружество с ограничена отговорност за разпореждане с недвижим имот - собственост на дружеството или вещно право върху него, в съответствие с компетентността на Общото събрание, предвидена в чл. 137, ал. 1, т. 7 от Търговския закон, за действителността на

разпоредителна сделка, сключена от представляващия дружеството орган (управител /управители).

2. Приложима ли е разпоредбата на чл. 38, ал. 1 ЗЗД към органното представителство на търговските дружества при сключване на търговска сделка от едно и също лице, като органен представител по силата на закона, на две търговски дружества.

По първия въпрос: Необходимо ли е решение на ОС на ООД за разпореждане с недвижим имот - собственост на дружеството или вещно право върху него, в съответствие с компетентността на ОС, предвидена в чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, за действителността на разпоредителна сделка, сключена от представляващия дружеството орган (управител /управители).

Някои съдилища приемат, че не е нищожна разпоредителна сделка, сключена от управителя на ООД без решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, тъй като волеизявлението е на представителния орган, актовете на други органи не са волеизявления по сделката. Считат, че решението по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не е елемент от фактическия състав на договора за продажба и няма правно значение за валидността му, а има значение в отношенията между дружеството и управителя, като законодателят по съображения за осигуряване стабилност на търговския оборот, е кредитирал изразената от представителния орган воля пред действително формираната. За случаите на предварителен договор излагат, че липсата на решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, не е пречка за обявяването му за окончателен, тъй като с подписване на договора е осъществено представителство и е изразено съгласие. Сочат, че решението на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не е предпоставка по чл. 363 ГПК, нито условие, без което договорът да не може да бъде обявен за окончателен, като нормата на чл. 137 ТЗ регулира управлението на дружеството, но не засяга представителството. Аргументират се, че решенията на ОС не се вписват, затова съдържанието или липсата им не може да се противопостави на трети лица, и при разминаване между формираната действителна воля и изразената от управителя воля, в отношенията с трети лица, законът дава предимство на последната.

Други съдилища приемат, че договор, сключен от ООД без решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, е недействителен поради липса на воля, на съгласие, а за предварителен договор, сключен без решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ - че липсата на решение не води до недействителност на предварителния договор, но за да бъде уважен искът за обявяването му за окончателен, решението по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ трябва да е налице към момента на постановяване на съдебното решение. Считат, че изискването е относимо към формиране волята на търговеца, като общото събрание е волеобразуващ орган, той изразява

съгласие за сключване на сделката - въпрос от изключителната му компетентност, а не управителят, който е обвързан от формираната от ОС воля.

Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховен касационен съд приема за правилно първото разрешение.

За решаването на въпроса следва да се имат предвид особеностите на органното представителство на юридическите лица. Органите на ЮЛ са средство, чрез което волята на ЮЛ се формира и изразява по отношение на трети лица. Органите на ЮЛ съвпадат със самото ЮЛ. Волята на органите се обявява за воля на ЮЛ, а действията им - за негови действия. При юридическите лица процесът на волеобразуване и процесът на волеизявяване са отделени и са в компетентност на различни органи.

Общото събрание на дружество с ограничена отговорност е волеобразуващ орган - с взетите решения по въпросите за управление, посочени неизчерпателно в чл. 137 ал. 1 ТЗ, се изразява общата воля на съдружниците. Компетенциите на управителя включват управленска дейност - организиране и ръководство дейността на дружеството, както и дейност, като волеизявяващ орган. Действията, извършени от управителя, обвързват дружеството. Подчинеността на управителя на решенията на общото събрание (чл. 141, ал. 1 ТЗ) има действие само във вътрешните отношения, а в отношенията на дружеството с трети лица управителят не е ограничен в правомощията си. Освен ограничения, предвидени в дружествения договор при множество управители, съгласно чл. 141, ал. 2, пр. 3 ТЗ, „други ограничения на представителната власт на управителя нямат действие по отношение на трети лица”. Липсва и нормативно установено стесняване на представителната власт на управителя. Очевидна е разликата на съответните разпоредби за ООД в ТЗ с чл. 114 ал. 1 от Закона за публично предлагане на ценни книжа - разпоредба, която изрично ограничава представителната власт на органните представители на публичните дружества, като изисква за изброените в нея категории сделки предварително овластяване от общото събрание на акционерите. Нормата на чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ регулира управлението на дружеството, но не засяга правомощието на представителния орган да изразява воля. Липсата на решение по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не може да се противопостави на третите лица и несъответствия от вътрешно-организационен характер не съставляват липса на съгласие. Те имат правно значение само в отношенията между дружеството и управителя за евентуална отговорност за вреди на последния към дружеството.

При органното представителство необходимостта от защита на интересите на дружеството с установеното в закона изискване за предварително решение от дружествен орган за сключване на разпоредителна сделка, следва да се преценява във връзка с необходимостта да се гарантират сигурността, стабилността и бързината

на търговския оборот и да се защитят интересите на третите лица. Сделките, сключени от управителя, се преценяват като действителни поради наличие на воля при сключването им. Въпросът дали управителят е действал без предходно решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, е от значение за вътрешните му отношения с дружеството и е без значение за третите лица, които нямат задължение да проверяват какво е прието в дружествения договор за представителството, нито дали има решение на ОС по въпроси от неговата компетентност.

Сключването на предварителен договор не съставлява действие на придобиване или отчуждаване по смисъла на чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, но доколкото всяка от страните има право да иска обявяването му за окончателен, следва да се приеме, че липсата на решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, не опорочава предварителния договор и не е пречка за обявяването му за окончателен. Органният представител е изявил съгласието на ООД за поемане на задължението със сключване на предварителния договор. Решението на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не е условие, без което договорът да не може да бъде обявен за окончателен, не е елемент от фактическия състав на сделката, който заедно с волеизявлението, да доведе до желаното правно действие. Нормата на чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ регулира управлението на дружеството, но не засяга правото на представляващия да изразява воля, липсата на решение по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не може да се противопостави на третите лица и несъответствия от вътрешно - организационен характер не съставляват липса на съгласие и имат правно значение само в отношенията между дружеството и управителя.

По втория въпрос: Приложима ли е разпоредбата на чл. 38, ал. 1 ЗЗД към органното представителство на търговските дружества при сключване на търговска сделка от едно и също лице, като органен представител по силата на закона, на две търговски дружества.

Някои съдилища приемат, че за търговска сделка, сключена между две дружества с ограничена отговорност, чрез едно и също лице, като органен представител, не се прилага разпоредбата на чл. 38 ал. 1 ЗЗД, тъй като страни по договора са юридическите лица, а не представляващите ги лица.

Други съдилища приемат, че забраната за договаряне сам със себе си по чл. 38, ал. 1 ЗЗД, се прилага при органното представителство. Считат, че не може да се осъществи освобождаване от забраната, тъй като представляван е юридическото лице, което не формира самостоятелно воля, а извършва правни действия чрез представителя си. Аргументират се, че волята на управителя не би могла да бъде заместена от друг орган - общо събрание, което няма правомощие да осъществява представителни функции с даване на съгласие за

извършване на сделки. Поддържат, че ОС не може да потвърди сделка, сключена от управителя при забраната по чл. 38, ал. 1 ЗЗД и че сделката е нищожна поради противоречие със закона - чл. 26, ал. 1, вр. чл. 38, ал. 1 ЗЗД.

Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховен касационен съд приема за правилно първото разрешение.

Въпросът за приложението на общите правила на чл. 38, ал. 1 ЗЗД при договаряне сам със себе си към органното представителство, е поставен за разрешаване във връзка с търговска сделка, сключена чрез едно и също лице, като органен представител на две търговски дружества.

Отговорът на въпроса е обусловен от същността на органното представителство на юридическите лица, което е начин на волеобразуване и волеизявяване, тъй като органът е част от ЮЛ, а проявата на действията на органа към трети лица, е проява на самото ЮЛ. Органният представител извършва действия съобразно дадената по закон компетентност, упражнява представителни функции, като част от правомощията си на орган на юридическото лице. Органният представител, чрез който ЮЛ влиза в правоотношения с трети лица, е част от организационната структура на юридическото лице. Той прави не свое волеизявление, като отделен правен субект, а волеизявление, принадлежащо на ЮЛ. Във външните действия органният представител представлява ЮЛ, но волята, която изразява, не е собствена, на субект, различен от ЮЛ, а е волята на самото ЮЛ. Външно изразената от органния представител воля спрямо третите лица, е функция, част от законовата компетентност на органите на ЮЛ.

Когато едно лице действа като органен представител на две юридически лица, няма лице - правен субект, различно от тях, което да изявява своя воля като представител. Договарящи са юридическите лица. Волеизявлението е на овластения представител, който на основание представителната власт, извършва правни действия, пораждащи правни последици в сферата на представлявания. Не са налице два самостоятелни правни субекта - представител и представляван. Не са налице действия, извършени от лице, различно от представлявания, за да се приложи ограничението на представителната власт на представителя по чл. 38, ал. 1 ЗЗД. Органното представителство не включва упълномощаване. Външно изразената воля от органния представител спрямо третите лица не е същинско представителство по ЗЗД, основано на представително правоотношение, а представителна функция, част от законовата компетентност на органите на ЮЛ. Органният представител е изразител на волята на самото ЮЛ, волята на ЮЛ е тази на органния представител. Разпоредбата на чл. 38 ал. 1 ЗЗД визира субектно ограничение на валидно възникнало представителство и касае сделка, сключена въз основа на изразена чужда воля.

Органното представителство гарантира участието на ЮЛ в оборота. Органният представител е неделима част от самото ЮЛ и ограничения по отношение на органния представител засягат волеобразуването и волеизявяването на юридическото лице, което е недопустимо. Евентуални ограничения имат правно значение само в отношенията между ЮЛ и лицата от състава на органа, за да обосноват отговорност на последните (чл. 240б ТЗ) и не могат да се противопоставят на трети лица. Разпоредбата на чл. 38 ал. 1 ЗЗД, относима към представителната власт, не може да се пренесе механично към органното представителство, при което се касае до формиране и изразяване на воля, тъй като ще се стигне до стесняване компетентността на органния представител. Той може да извършва правни действия в границите на правоспособността, тъй като те са граници и на дееспособността. Правоспособността на ЮЛ е по правило неограничена. Ограничаването на дееспособността на представителния орган с актове на други органи на ЮЛ, би поставило различни граници на дееспособността в рамките на правоспособността, което е недопустимо.

Систематичното място на разпоредбата на чл. 38, ал. 1 ЗЗД е в частта за представителството, затова с нея не може да се ограничи възможността ЮЛ да формира воля. На органния представител е признато правото неговата воля, като физическо лице, да бъде сметена във външните отношения за воля на ЮЛ. Той е изразител на волята на самото юридическо лице. В процеса на волеобразуване и волеизявяване не могат автоматично да се прилагат ограничения, предвидени за представителството по ЗЗД.

В търговското право съществуват ограничения за сключване на сделки при конфликт на интереси. В чл. 114 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа е уредена недействителността на определени сделки, сключени при конфликт на интереси, без изричното овластяване от общото събрание на публичното дружество, но този режим е изключителен и не може да бъде прилаган към други сделки, нито към сделки, извършени от непублични дружества.

В Търговския закон има специални разпоредби (чл. 142, чл. 240б ТЗ), които предвиждат санкции срещу конкурентна дейност (респ. срещу евентуална възможност за накърняване интересите на дружеството), извършвана от представляващия ТД, които разпоредби не са за договаряне сам със себе си.

По изложените съображения Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховен касационен съд

Р Е Ш И :

1. Решение на ОС на ООД по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не е необходимо условие за действителност на разпоредителна сделка с недвижим имот, собственост на дружеството или вещно право върху него, сключена от представляващия дружеството орган (управител /управители).

2. Към органното представителство на търговските дружества при сключване на търговска сделка от едно и също лице, като органен представител по силата на закона на две търговски дружества, не се прилага забраната на чл. 38 ал. 1 ЗЗД.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГТК,

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:

ТАНЯ РАЙКОВСКА

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:

КРАСИМИР ВЛАХОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

на ОТДЕЛЕНИЯ: ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА.....

ТАНЯ МИТОВА.....

ТАТЯНА ВЪРБАНОВА....о.м. т.1

ПЛАМЕН СТОЕВ.....

БОЙКА СТОИЛОВА.....

ДАРИЯ ПРОДАНОВА.....о.м.

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЛЮБКА ИЛИЕВА.....о.м.	32. АЛБЕНА БОНЕВА.....
2. НИКОЛА ХИТРОВ	33. СВЕТЛА ДИМИТРОВА.....
3. РОСИЦА КОВАЧЕВА.....	34. БОНКА ДЕЧЕВА
4. ЛИДИЯ ИВАНОВА	35. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА.....
5. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	36. ЖИВА ДЕКОВА.....о.м.
6. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА.....	37. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА.....
7. СИМЕОН ЧАНАЧЕВ.....	38. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА.....
8. ТЕОДОРА НИНОВА..... о.м.	39. ТОТКА КАЛЧЕВА.....
9. НАДЕЖДА ЗЕКОВА	40. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА.....
10. НАДЯ ЗЯПКОВА	41. ВАСИЛКА ИЛИЕВА.....о.м.т.1
11. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА	42. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА.....
12. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА.....о.м.	43. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА.....
13. СТОИЛ СОТИРОВ	44. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА.....о.м.т.1
14. МАРГАРИТА СОКОЛОВА	45. ОЛГА КЕРЕЛСКА.....о.м.т.1
15. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА	46. ЗОЯ АТАНАСОВА.....о.м.т.1
16. СВЕТЛА ЦАЧЕВА	47. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ.....о.м.т.1
17. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ.....о.м.т.1	48. ВЕСЕЛКА МАРЕВА.....
18. ЛЮБКА БОГДАНОВА.....	49. БОРИС ИЛИЕВ.....
19. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА.....о.м.т.1	50. БОНКА ЙОНКОВА.....о.м.т.1
20. ВЕСКА РАЙЧЕВА	51. ДИАНА ХИТОВА.....
21. МАРИЯ СЛАВЧЕВА.....о.м.т.1	52. БОЯН ЦОНЕВ.....
22. ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА.....	53. БОЯН БАЛЕВСКИ.....
23. ЗЛАТКА РУСЕВА	54. ИРИНА ПЕТРОВА.....о.м.
24. ДИЯНА ЦЕНЕВА	55. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА.....о.м.т.1
25. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА.....	56. РОСИЦА БОЖИЛОВА.....
26. МАРИАНА КОСТОВА.....о.м.т.1	57. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ.....
27. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА.....	58. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ.....
28. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА.....	59. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
29. МАРИО ПЪРВАНОВ.....	60. КОСТАДИНКА НЕДКОВА.....
30. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА	61. ЛЮБКА АНДОНОВА
31. ЕМИЛ ТОМОВ.....	

ОСОБЕНО МНЕНИЕ КЪМ т.1 на ТР 3/2013 година на ОСГТК на ВКС

На поставеният въпрос по т.1 – „необходимо ли е решение на ОС на ООД за разпореждане с недвижим имот - собственост на дружеството или вещно право върху него, в съответствие с компетентността на ОС, предвидена в чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, за действителността на разпоредителна сделка, сключена от представляващия дружеството орган (управител /управители) „ отговорът следва да бъде положителен.

Доколкото в практиката на съдилища приемат двете тези ,а именно -1./ че не е нищожна *разпоредителна сделка*, сключена от управителя на ООД без решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, тъй като волеизявлението е на представителния орган, актовете на други органи не са волеизявления по сделката. Счита се , че решението по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не е елемент от фактическия състав на договора за продажба и няма правно значение за валидността му, а има значение в отношенията между дружеството и управителя . По съображения за осигуряване стабилитет на търговския оборот законодателят е кредитирал изразената от представителния орган воля пред действително формираната.

За случаите *на сключен предварителен договор* , липсата на решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, не е пречка за обявяването му за окончателен, тъй като с подписване на договора е осъществено представителство и е изразено съгласие. Приема се , че решението на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ не е предпоставка по чл. 363 ГПК, нито условие, без което договорът да не може да бъде обявен за окончателен, като нормата на чл. 137 ТЗ регулира управлението на дружеството, но не засяга представителството. Сочат се аргументи в насока , че решенията на ОС не се вписват, затова съдържанието или липсата им не може да се противопостави на трети лица, и при разминаване между формираната действителна воля и изразената от управителя воля, в отношенията с трети лица, законът дава предимство на последната.

Противоположно изразена в съдебната практика е теза 2./ че договор, сключен от ООД без решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, е недействителен поради липса на воля, на съгласие, а за предварителен договор, сключен без решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ - че липсата на решение не води до недействителност на предварителния договор, но за да бъде уважен искът за обявяването му за окончателен, решението по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ трябва да е налице към момента на постановяване на съдебното решение. Приема се , че изискването да е налице решение на ОС на ООД е относимо към формиране волята на търговеца, като общото събрание е волеобразуващия орган, той изразява съгласие за сключване на сделката - въпрос от изключителната

му компетентност, а не управителят, който е обвързан от формираната от ОС воля.

За правилно следва да бъде прието второто становище по следните съображения:

Особеност на органното представителство на юридическите лица е, че решенията на органите на ЮЛ са средство, начина чрез който се формира волята на ЮЛ и тя се взаимодейства в отношенията с трети лица. Органите на ЮЛ съвпадат със самото ЮЛ. Волята на органите се обявява за воля на ЮЛ, а действията им - за негови действия.

Приемайки без резерви изразеното становище и тълкувайки разпоредбите, уреждащи органите на ООД следва да приемем, че при това юридическо лице процесът на волеобразуване и процесът на волеизявяване са отделени и са в компетентност на различни органи.

Общото събрание на дружество с ограничена отговорност е волеобразуващ орган - с взетите решения по въпросите за управление, посочени неизчерпателно в чл. 137 ал. 1 ТЗ, се изразява общата воля на съдружниците. Разпоредбата на чл. 137 ал.1 т.7 на ТЗ, като конкретна хипотеза в рамките на ал.1, визира изрично, че от изключителна компетентност на ОС на съдружниците в ООД е приемането на решение за придобиване и отчуждаване на недвижими имоти и вещни права върху тях. Систематичното тълкуване на разпоредбата се свързва с кръга правомощия уредени от законодателя като такива от изключителна компетентност на ОС на съдружниците в ООД. Ето защо, не може да се приеме, че само тази разпоредбата на чл. 137 ал.1 т.7 ТЗ е изключение и касае действия по управление на дружеството, а не на разпореждане, за разлика от всички останали правомощия на ОС на съдружниците в ООД, установени с чл. 137 ал.1 ТЗ и могат без предварително изразена воля на съдружниците, да се извършат от управителя, без надлежно решение на ОС.

Компетенциите на управителя включват управленска дейност - организиране и ръководство дейността на дружеството, както и дейност, като волеизявяващ орган. Действията, извършени от управителя, обвързват дружеството в отношенията му с трети лица, доколкото са съответни и съвпадат с волята на волеобразуващия орган /ОС/ по въпросите от изключителна компетентност на последния, в т.ч. и за разпореждане с недвижими имоти на дружеството в полза на трети лица или при договаряне сам със себе си.

Подчинеността на управителя на решенията на общото събрание-арг. от чл. 141, ал. 1 ТЗ следва да се приема не само като обвързваща както във вътрешните отношения, а и в отношенията на дружеството с трети лица, след като управителят е ограничен в правомощията си било от дружествения договор и/или императивна норма на закона – арг. на чл. 141 ал.2 предл. III-то ТЗ.

При органното представителство необходимостта от защита на интересите на дружеството с установеното в закона изискване за предварително решение от дружествен орган за сключване на разпоредителна сделка, следва да се преценява във връзка с

необходимостта да се гарантират сигурността, стабилността и бързината на търговския оборот и да се защитят интересите на третите лица.

Сделките, сключени от управителя, не могат да се преценяват като действителни, ако управителят е действал без предходно решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ *или последващо такова*. Решението на ОС е от значение не само за вътрешните му отношения с дружеството, но и с оглед възможността третите лица валидно да придобиват недвижими имоти и/или вещи права върху тях.

Грамотичното тълкуване на нормата също налага извод, че законодателят изисква единствено за сключването на разпоредителни сделки с **недвижими имоти на дружеството и вещни права** върху тях, предварително или последващо решение на ОС на съдружниците в ООД, т.е. такова изискване за движимите вещи или други имуществени права няма. Извеждането само на група обекти на правото на собственост сочи на императивния характер на нормата, сочи, че е необходим режим, различен от този на разпореждане с движими вещи или вещни права върху тях, разпореждането с който единствено може да се възприема като действия на управление от компетентността на управителя.

Сключването на предварителен договор не съставлява действие на придобиване или отчуждаване по смисъла на чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, но доколкото всяка от страните има право да иска обявяването му за окончателен, следва да се приеме, че липсата на решение на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ, не опорочава предварителния договор и не е пречка за обявяването му за окончателен. Органният представител е изявил съгласието на ООД за поемане на задължението със сключване на предварителния договор. Решението на ОС по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ **ОБАЧЕ** е условие, без което договорът да не може да бъде обявен за окончателен *и макар* да не е елемент от фактическия състав на сделката. Сключването на предварителния договор съставлява действие по управление на дружеството и е от компетенциите на управителя, но за да бъде уважен искът за обявяването му за окончателен по чл. 19 ал.3 ЗЗД, решението по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ трябва да е налице към момента на постановяване на съдебното решение. Изискването е относимо към формиране волята на търговеца, като общото събрание е волеобразуващ орган, той изразява съгласие за сключване на сделката - въпрос от изключителната му компетентност, а не управителят, който е обвързан от формираната от ОС воля и има компетенциите да управлява дейността.

По изложените съображения решението на ОСГТК на ВКС по т.1 би следвало да бъде

Решение на ОС на ООД по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ е необходимо условие за действителност на разпоредителна сделка с недвижим имот, собственост на дружеството или вещно право

върху него, сключена от представляващия дружеството орган (управител /управители).

СЪДИИ на ВКС , участвали при гласуването на решението ПО т.1 , споделящи мотивите на особеното мнение

1. /п/ Емануела Балевска
2. /п/ Велислав Павков
3. /п/ Зоя Атанасова
4. /п/ Даниела Стоянова
5. /п/ Стоил Сотиров
6. /п/ Теодора Нинова
7. /п/ Ценка Георгиева
8. /п/ Илияна Папазова
9. /п/ Татяна Върбанова
10. /п/ Мария Славчева
11. /п/ Бонка Йонкова
12. /п/ Василка Илиева
13. /п/ Любка Илиева
14. /п/ Бранислава Павлова
15. /п/ Жива Декова
16. /п/ Маргарита Георгиева
17. /п/ Жанин Силдарева
18. /п/ Маргарита Соколова
19. /п/ Радостина Караколева
20. /п/ Мариана Костова
21. /п/ Камелия Ефремова
22. /п/ Стойчо Пейчев

Особено мнение на съдия Дария Проданова по Тълкувателно решение № 3/2013 год., постановено по т.д.№ 3/2013 год. на ОСГТК на ВКС.

І. Решение по чл.137 ал.1 т.7 ТЗ на общото събрание на дружество с ограничена отговорност е необходимо условие за действителност на разпоредителна сделка с недвижим имот на дружеството или вещно право върху него, сключена от представляващия дружеството орган, поради следното:

Чл.137 ТЗ регламентира изключителната компетентност на върховния орган (чл.135 ал.1 т.1 ТЗ) на дружеството с ограничена отговорност – неговото общо събрание (ОС) по въпросите, посочени в

ал.1, при формиране на мнозинство, съобразно ал.3 вр. ал.2 и по реда, посочен в ал.3 и ал.4 на същия член.

Като волеобразуващ орган на дружеството с ограничена отговорност (ООД), общото събрание упражнява и правото на собственост върху активите по т.7 на чл.137 ал.1 ТЗ вкл. решенията за отчуждаването им. Поради липсата на самостоятелна правосубектност на ОС, проявната форма на изпълнението на волята на този орган е чрез органа по чл.135 ал.1 т.2 ТЗ - управителя, който може и да не е съдружник – ал.2 на чл.135 ТЗ. Съвпадане на волеобразуващия и волеизявяващ орган има само в едната от хипотезите на чл.147 ТЗ, когато едноличният собственик на капитала на ООД е и управител на дружеството. Такова съвпадане не е налице и по отношение на едноличните дружества с държавно или общинско имущество, където правомощията на ОС биват упражнявани от органа по чл.8 ПРУПСД по правилата на ТЗ (чл.9 ПРУПСД), респ. от органа, определен по реда на чл.51а ЗОС.

Поради това, не считам че подчинеността на управителя на решенията на ОС (чл.141 ал.1 ТЗ), има действие само за вътрешните отношения, а в отношенията на дружеството с третите лица, той не е ограничен в правомощията си. В този случай би се касаело за изземване на компетентност. Презумпцията за наличието на представителна власт по предл.3 на чл.141 ал.2 ТЗ, изрично зачита не само ограничението на правомощията по предл.2, а и изрично въведената с ал.1 на чл.141 ТЗ рамка – закона (вкл.чл.137 ал.1 ТЗ) и решенията на общото събрание.

Значението на чл.137 ал.1 ТЗ, освен за определяне въпросите от изключителната компетентност на ОС е и за отграничаването им от действията на обикновено управление на дружествените работи по чл.141-146 ТЗ. Във втория случай, волеобразуването и волеизявяването изхождат от един и същ орган на дружеството, поради което съгласието за сключване на сделка, съставляваща действие на обикновено управление не е двуелементно, както е в първия случай. Ако не е налице един от елементите, формиращи съгласието на дружеството-собственик за разпореждане по чл.137 ал.1 т.7 ТЗ е налице незавършен фактически състав, обуславящ висяща недействителност на сделката.

Аргументите, свързани със стабилността на търговския оборот и интересите на третите лица – приобретатели на недвижими имоти и вещни права върху тях в хипотезата на чл.137 ал.1 т.7 ГПК, биха имали значение само в случаите на разпореждане, съставляващо елемент от търговската дейност на ООД. В тези случаи, обаче, действията на управителя по отчуждаването на недвижимите имоти и вещни права върху тях, биха съставлявали действие на управление, съобразно предмета на дейност на дружеството и предназначението им – имущество придобито или създадено с цел продажба. Т.е. презумптивно включващо предхождащо съгласие на ОС, което може да бъде изрично, може да бъде изведено от предходни решения на ОС или

дори от съдържащото се в дружествения договор съгласие относно предмета на дейност.

Не съставлява действие на управление на търговската дейност, разпореждането на управителя с недвижим имот или вещно право върху такъв, предназначението на което е за обслужване на самата търговска дейност на дружеството (офис, административна сграда, производствен цех и пр.). В този случай, разпореждайки се извън пределите на своята компетентност, управителят би действал в ущърб на представлявания и действителния собственик на имота (търговското дружество) би могъл да иска прогласяване на относителната недействителност на такава сделка – чл.40 ЗЗД, дори без необходимост от преценка на равностойността на престациите с оглед negliжиране волята на представлявания, подлежаща на формиране от ОС. Т.е. липсата на съгласие на ОС би допринесло не за стабилността, а за несигурността на търговския оборот.

Не е аргумент възможността за последваща отмяна на решенията на ОС, тъй като тази отмяна има действие само за напред. Дори установяването на нищожността на липсващо/невзето решение на ОС, няма обратно действие по отношение на третите лица.

Тълкуването на мнозинството въвежда и двойствен режим по отношение на двата вида сделки, посочени в чл.137 ал.1 т.7 ТЗ – отчуждителна и придобивна. Вярно е, че питането касае само едната хипотеза - отчуждаване на недвижим имот на дружеството, но не и придобиването на такъв или вещно право върху него. Във втората хипотеза остава законовото въведеното изискване за съгласие на волеобразуващия орган – общото събрание на ООД.

II. По отношение на втория от поставените пред ОСГК въпроси се присъединявам към крайния извод на мнозинството, в смисъл, че забраната на чл.38 ал.1 ЗЗД не се прилага при сключване на търговска сделка между две търговски дружества с ограничена отговорност, представлявани от един и същ управител, но в съответствие с изложените по-горе мотивите по т.1 на ТР.

Както бе посочено, по въпроси от изключителната компетентност на ОС, съгласието на дружествата за отчуждаване/придобиване на недвижими имоти и вещни права върху тях е двуелементно. В този случай, управителят на ООД би действал в кръга на правомощията си, като волеизявяващ орган на всяко едно от дружествата, формирало воля, чрез компетентния си орган ОС и съобразно дадения му мандат – имущество, цена, срокове за плащане и посочване на прехвърлител/приобретател, съставляващо съгласие по смисъла на чл.38 ал.1 ЗЗД. Поради обстоятелството, че представителството при сключване на сделката не съставлява формиране на воля, а изпълнение/изразяване на вече формираната такава – не би било налице договаряне по смисъла на цитирания текст от ЗЗД, а изпълнение на постигнатото насрещно съгласие на волеобразуващите органи на двете дружества.

Такова предварително съгласие за договаряне би могло да бъде постигнато и при търговски сделки, съставляващи действие на обикновено управление (извън хипотезите на чл.137 ал.1 ТЗ), при които управителят действа като орган по чл.135 ал.1 т.2 ТЗ, поради обстоятелството, че волеобразувания орган на дружеството ОС би могъл го да го даде. В този случай отново би бил налице незавършен фактически състав, обуславящ висяща недействителност, която би могла да бъде saniрана. Допълнителен аргумент е обстоятелството, че в качеството на върховен, органът по чл.135 ал.1 т.1 ТЗ би могъл и да изземва компетентност от органа по т.2 на същата алинея.

По-различна би била конструкцията при сделка между търговско дружество, представлявано от управителя и самия управител в качеството му на физическо лице, но тази хипотеза е извън питането с което е сезирано ОСГТК.

Съдия: _____
/Дария Проданова/

Съдия: _____
/Жива Декова/

Съдия: _____
/Ирина Петрова/

Съдия: _____
/Олга Керелска/